

detektor użytkownika

Przemysław Adrich

NARODOWE CENTRUM BADAŃ JĄDROWYCH ŚWIERK

Plan kursu

Wykłady

- 1. Wstęp do Geant4. Rys historyczny. Zastosowania. Przegląd możliwości. Instalacja. Dokumentacja.
- 2. Podstawowa struktura kodu. Hierarchie klas. Klasy użytkownika (obowiązkowe, opcjonalne). Interfejsy. System jednostek. Liczby losowe. Śledzenie przebiegu symulacji ("verbosity").
- 3. Geometria i materialy.
- 4. Detektory typu "primitive scorer", "probe".
- 5. Detektory użytkownika.
- 6. Obiekty typu "UserAction" jako detektory. (Phasespace). Histogramy i n-tuple.
- 7. Źródło. Fizyka. Wizualizacja.
- 8. Niepewność statystyczna w obliczeniach Monte Carlo. Geant4 na klastrze CiŚ.

Przegląd zagadnień pozostawionych na przyszłość:

- wielowątkowość ("multithreading"),
- własne interfejsy ("messengers"),
- interfejs Roota (histogramy, n-tuple), interfejs python
- redukcja wariancji, "physics biasing", "event biasing", "geometrical biasing",
- fotony optyczne, fizyka hadronowa, procesy i cząstki użytkownika,
- obcięcia energetyczne zależne od cząstki, regionu geometrii,
- zmiany geometrii i detektorów w trakcie wykonania programu,
- pole EM,
- światy równoległe,
- trackInformation, eventInformation, runInformation
- "stacking",
- fast simulation,
- import geometrii z CAD,
- periodic boundary conditions,
- specjalistyczne kody bazujące na Geant4 (G4Beamline, GAMOS, GATE ...),

- ...

Geant4 – wprowadzenie. Co jest potrzebne by zbudować aplikację?

- Geant4 jest zestawem bibliotek i interfejsów. Użytkownik musi zbudować własną aplikację.
- W tym celu trzeba:
 - Zdefiniować układ:
 - geometria, materiały
 - Zdefiniować fizykę, która ma być stosowana w symulacji:
 - Cząstki, procesy/modele procesów fizycznych
 - Progi produkcji
 - Określić od czego mają zaczynać się zdarzenia:
 - Generator cząstek pierwotnych (źródło)
 - Zadbać o wydobycie użytecznych informacji
- Opcjonalnie można również:
 - Wizualizować geometrię, trajektorie, wyniki fizyczne
 - Dodać interfejs użytkownika (np. graficzny)
 - > Zdefiniować własne komendy, itd., itd.

Geant4. Dostęp i gromadzenie wyników symulacji

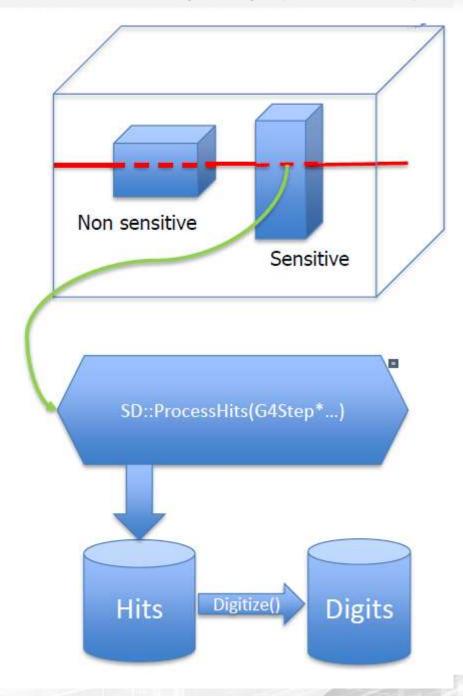
- Standardowo symulacja przebiega bez gromadzenia jakichkolwiek wyników.
- Użytkownik musi sam określić jakie dane i w jaki sposób chce gromadzić.
- Znam 3½ zalecanych sposobów zbierania wyników symulacji:
- 1. Proste liczniki (primitive scorer) obsługiwane z poziomu poleceń interfejsu użytkownika. Działają w geometrii równoległej, niezależnej od rzeczywistej geometrii modelu zdefiniowanego w G4VUserDetectorConstruction.
- 2. Zdefiniowanie objętości logicznej (bryły poziomu G4LogicalVolume) jako elementu aktywnego i przypisanie jej detektora:
 - 2a. Implementując własne klasy pochodne od G4VSensitiveDetector i G4VHit.
 - 2b. Stosując gotową klasę G4MultiFunctionalDetector, która jest konkretną implementacją klasy G4VSensitiveDetector opartą o proste liczniki (obiekty typu G4VPrimitiveScore).

W obu wypadkach, po zakończeniu eventu mamy dostęp, do pełnego zbioru hitów (G4THitsCollection) lub mapy wielkości akumulowanych w trakcie eventu (G4THitsMap) najczęściej indeksowanej numerem kopii obszaru logicznego. Użytkownik ma dostęp do tych danych korzystając z klasy G4UserEventAction lub własnej klasy pochodnej od G4Run.

3. Korzystając z własnych implementacji klas G4UserTrackingAction, **G4UserSteppingAction** i G4UserStackingAction. W ten sposób również mamy dostęp do pełnej informacji ale sami musimy zadbać o jej przetwarzanie w trakcie procesowania przypadku.

Element aktywny (detektor)

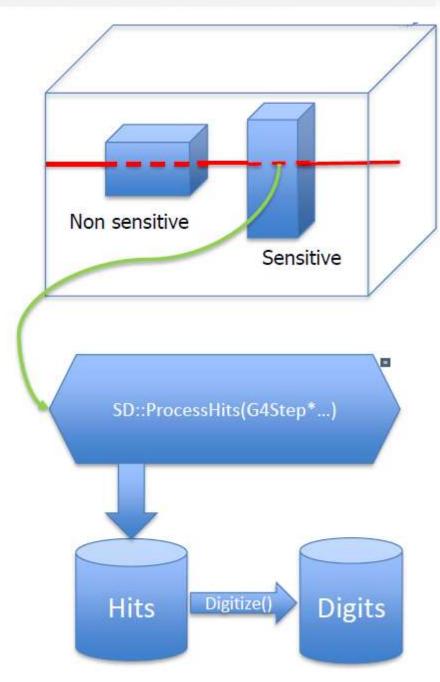
Koncepcja jest bardzo prosta

- Jądro geanta propaguje (transportuje) cząstkę przez geometrię
- Kiedy trafi na bryłę zdefiniowaną jako aktywna (sensitive czuła), wywołuje specjalną funkcję użytkownika (detektor) powiązaną z tą bryłą:
 - po każdym kroku (w tej bryle),
 - na wejściu dostaje komplet informacji o tym co się zdarzyło z cząstką w trakcie kroku.

Mocno zalecane (choć można po swojemu)

Element aktywny (detektor)

- Element aktywny (detektor; "sensitive detector") obiekt klasy pochodnej od G4VSensitiveDetector, przypisany do bryły na poziomie LogicalVolume
- Metoda (funkcja składowa) ProcessHits jest wywoływana po każdym kroku cząstki wykonanym w bryle, której LogicalVolume ma przypisany detektor
- ProcessHits dostaje na wejściu obiekt typu G4Step zawierający pełną informację o tym co wydarzyło się z cząstką podczas właśnie wykonanego kroku
- ProcessHits generuje "hity" obiekty klasy pochodnej od G4VHit zawierające wybrane informacje np.: zdeponowaną energię, pozycję, czas, rodzaj cząstki, ...
- Wszystkie hity wytworzone w evencie, składowane są w specjalnych kontenerach ("pojemnikach"), do których użytkownik ma dostęp.
- Przetwarzanie informacji z hitów zebranych w evencie należy zrobić w userEventAction->EndOfEventAction(currentEvent)
- Gromadzenie/analizę wyników zbiorczych z całego runu należy zrobić w userRunAction
- Opcjonalnie, hity mogą być poddane "digitalizacji" (wyrażeniu informacji np. jako wartość prądu czy napięcia, tak jak miałoby to miejsce w rzeczywistym detektorze) i zapisane w formacie identycznym do używanego przez rzeczywisty system akwizycji danych eksperymentu.

Tworzenie detektora

• Detektor(y) powinien być stworzony i powiązany z objętością logiczną w funkcji składowej ConstructSDandField() klasy DetectorConstruction

Geometria – jak zrobić własne DetctorConstruction?

```
// DetectorConstruction.hh
#ifndef DetectorConstruction_h
#define DetectorConstruction h 1
#include "G4VUserDetectorConstruction.hh"
#include "G4NistManager.hh"
class G4LogicalVolume;
class G4VPhysicalVolume;
class G4Box;
class G4Tubs;
class DetectorConstruction : public G4VUserDetectorConstruction
                                                                                    Interfejs publiczny
  public:
    DetectorConstruction();
                                                       Tu definiujemy geometrię
    virtual ~DetectorConstruction();
    virtual G4VPhysicalVolume* Construct();
                                                       Tu definiujemy detektor(y)
    void ConstructSDandField(); ←
    void SetWorldMaterial(G4String newMaterial);
    void SetupPhantom();
    void SetPDDPhantomNLayers(G4int newNLayers);
    G4int GetPDDPhantomNLayers();
    void SetPDDPhantomLayerThickness(G4double newPDDPhantomLayerThickness);
                                                                                    Implementacja.
  private:
                                                                                    Prywatna.
#endif
```


Tworzenie detektora

Detektor(y) powinien być stworzony i powiązany z objętością logiczną w funkcji składowej ConstructSDandField()
 klasy DetectorConstruction

```
void DetectorConstruction::ConstructSDandField()
{
   G4VSensitiveDetector* SD = new MySD("/MySDname", "MyHitsCollection");
   G4SDManager::GetSDMpointer()->AddNewDetector(SD);
   SetSensitiveDetector("MyLVName", SD);
   // lub
   // SetSensitiveDetector(MyLVptr, SD);
   // lub
   // MyLVptr->SetSensitiveDetector(SD);
}
```

- Każdy detektor musi mieć unikalną nazwę.
- Można utworzyć kilka obiektów reprezentujących detektory tego samego typu ale każdy musi mieć inną nazwę,
- Detektor należy zarejestrować do menadżera detektorów (G4SDManager),
- Przypisanie detektora do objętości logicznej można zrobić na różne sposoby: albo za pomocą nazwy albo za pomocą wskaźników.
- Ten sam detektor może być przypisany do kilku różnych objętości logicznych (informacja o objętości logicznej jest zawarta w G4Step)
- Ale jedna objętość logiczna może mieć przypisany tylko jeden detektor. Za to może on produkować hity kilku różnych rodzajów.

Klasa bazowa G4VSensitiveDetector

Detektor musi być zdefiniowany w klasie pochodnej od G4VSensitiveDetector

Klasa bazowa narzuca interfejs składający się, m.in., z trzech funkcji wywoływanych przez jądro Geanta w trakcie przetwarzania eventu:

- Na początku eventu:
 Initialize(...)
- Po wykonaniu kroku (o ile w powiązanej objętości): ProcessHits(...)
- Na końcu eventu: EndOfEvent(...)

Funkcja składowa SetFilter umożliwia przypisanie detektorowi filtra cząstek: jednego z wbudowanych lub własnego.

- Wbudowane filtry: G4SDChargedFilter, G4SDNeutralFilter, G4SDParticleFilter, G4SDKineticEnergyFilter, G4SDParticleWithEnergyFilter.
- Własny filtr może być dowolnie złożony (do podjęcia decyzji dostanie na wejściu obiekt typu G4Step)

Hit

Zasadniczo rozróżnia się dwa rodzaje hitów

- 1. Z detektora śledzącego (trajektorię cząstki)
 - Nowy hit tworzony jest po każdym kroku każdej cząstki w detektorze,
 - Hity tworzone są w MySD::ProcessHits(),
 - Hit typowo zawiera informację o: pozycji i czasie, stracie energii, ID cząstki, ID detektora
- 2. Z detektora kalorymetrycznego (tj. mierzącego całkowitą energię cząstki)
 - Hity tworzone są jednokrotnie w MySD::Initialize(). Na początku są puste (wyzerowane),
 - Hity są aktualizowane w MySD::ProcessHits() (do bieżącej wartości dodawana jest energia zdeponowana w aktualnym kroku),
 - Na końcu eventu hit typowo zawiera: całkowitą energię zdeponowaną w komórce detektora podczas eventu, ID komórki
 - Zamiast energii można oczywiście zbierać inną wielkość ale istotne jest, że na końcu eventu w hicie mamy sumę wkładów do tej wielkości z wszystkich kroków wykonanych przez cząstki w danym detektorze.

Hity składowane są w odpowiednich kontenerach...

Kontenery w C++ (biblioteka standardowa)

Kontener – klasa przechowująca inne obiekty. W C++ istnieją różne standardowe kontenery. Dynamiczna alokacja.

Vector – kontener danych typu uporządkowanego (trochę jakby dynamiczna tablica)

- dostęp do elementów poprzez ich indeks,
- · iteracja po elementach w dowolnym kierunku,
- dodawanie i usuwanie elementów z końca.

```
#include <vector>
// vector<TypDanych> nazwa(początkowa długość);
vector<int> mojWektor(100);
mojWektor[5] = 11;
z = mojWektor.at(5);
```

Map – kontener danych składających się z par (klucz, wartość).

- dostęp do wartości pary poprzez wartość klucza,
- iteracja po parach.

```
#include <map>
// map<TypKlucza, TypWartości> nazwa;
map<String, int> mojaMapa;
mojaMapa["X"] = 12345;  // Jeśli klucz "X" wcześniej nie istniał to zostanie stworzony
mojaMapa["Y"] = 54321;
cout << mojaMapa["X"] << endl;</pre>
```

Wybrane metody ułatwiające pracę z kontenerami

```
kontener.size();
                            // ilość elementów w kontenerze
                 // true jeśli kontener pusty
kontener.empty()
kontener.clear();
                            // usuwa wszystkie elementy
wektor.push_back(wartość);
                            // dopisuje wartość na końcu wektora
wektor.pop back();
                            // usuwa ostatni element z wektora
wektor.insert(pozycja,wartość); // wstawia element na konkretną pozycję
wektor.front();
                            // pierwszy element wektora
wektor.back();
                            // ostatni element wektora
mapa.find(klucz);
                             // sprawdza czy element istnieje
```

Iterator kontenera

Iterator – jakby wskaźnik ułatwiający pracę z kontenerami.

Iterator wektora – wskazuje na element wektora

Iterator mapy – wskazuje na parę. Para jest obiektem posiadającym pola first (klucz) oraz second (wartość)

```
map<String, int> mojaMapa;
mojaMapa["X"] = 12345;
mojaMapa["Y"] = 54321;

map<string, int >::iterator it = mojaMapa.begin();
while ( it != mojaMapa.end() ) {
   cout << (*it).first << " - " << (*it).second << endl;
   it++; // przejście do następnego elementu mapy
}
it = mojaMapa.find("Y"); // ustawienie iteratora na konkretną parę
mojaMapa.erase("X"); // usunięcie z mapy konkretnej pary</pre>
```


Geant4 – kontenery hitów

G4VHitsCollection – wspólna abstrakcyjna klasa bazowa dwóch rodzajów kontenerów: G4THitsCollection i G4THitsMap

- Nazewnictwo wprowadza lekkie zamieszanie.
- Uwaga na marginesie. Wszystko co zaczyna się od G4T oznacza klasę szablonową (od "template").

G4THitsCollection – szablonowa klasa wektorowa na elementy, które są wskaźnikami do obiektów typu pochodnego od G4VHit

- Innymi słowy, G4THitsCollection wymusza implementację własnej klasy Hit.
- W przypadku segmentacji detektora:
 - hity z detektora śledzącego powinny posiadać własne identyfikatory (np. ID kopii objętości logicznej);
 - hity z detektora kalorymetrycznego mogą być identyfikowane indeksem wektora (pozycja w wektorze = numer kopii objętości logicznej)

G4THitsMap – szablonowa klasa mapy par (klucz, wskaźnik do obiektu jakiegoś konkretnego typu).

- Klucz najczęściej jest numerem kopii objętości logicznej.
- Wskazywany obiekt może być dowolnego typu. Nie musi być pochodny od G4VHit. Może być np. zwykłą liczbą typu podstawowego (np. double).
- Proste liczniki wbudowane (primitive scorer) używają G4THitsMap (do przechowywania wartości typu G4double z kluczem typu G4int)

Implementacja klasy Hit – schemat

Klasa Hit zasadniczo służy do budowy prostych obiektów. Najczęściej składających się z:

- prywatnych pól danych, które chcemy gromadzić
- prostych, publicznych funkcji do zapisywania/odczytywania danych składowych

To nie jest sztywna reguła. Nie musi koniecznie tak być

Data member	G4type fData;	G4double fEdep;
Set function	void SetData(G4type data);	void SetEdep(G4double edep):
Get function	G4type GetData() const;	G4double GetEdep() const;

```
class MyHit
{
  public:
    MyHit();
    void SetEdep(G4double edep);
    G4double GetEdep() const;
  private:
    // some data members; eg.
    G4double fEdep; // energy deposit
};
```

Uwaga na marginesie.

W Geant4 nazwa rozpoczynająca się od "f" oznacza pole danych klasy (od ang. field), inaczej składnik danych klasy.

Zaleca się przestrzegać tej konwencji.

Implementacja klasy Hit (dla detektora śledzącego)

```
MyHit.hh
                                               https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/classB2_1_1TrackerHit.html
                                               https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/TrackerHit_8hh_source.html
                                               https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/TrackerHit_8cc_source.html
       #include "G4VHit.hh"
       class MyHit : public G4VHit
          public:
            MyHit(some arguments);
            virtual ~MyHit();
            virtual void Draw();
            virtual void Print();
          private:
            // some data members
            G4ThreeVector fPosition;
                                                 Deklaracje danych, które chcemy gromadzić
            G4double fdE;
            G4double fTime;
          public:
           // some set/get methods
           void setPosition(G4ThreeVector);
                                                       Deklaracje funkcji dostępu do danych
           G4ThreeVector getPosition();
                                                        (interfejs)
       };
       #include "G4THitsCollection.hh"
                                                                            Dla wygody definiowana jest nowa, krótka
       typedef G4THitsCollection<MvHit> MvHitsCollection;
                                                                            nazwa dla typu kontenera hitów
       inline void MyHit::setPosition(G4ThreeVector pos)
          fPosition = pos;
```

https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/ExampleB2.html

Implementacja klasy Hit (dla kalorymetru)

inline G4double CalorHit::GetEdep() const {

return fEdep;

```
CalorHit.hh
                                                    https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/classB4c_1_1CalorHit.html
                                                    https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/CalorHit_8hh_source.html
                                                    https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/CalorHit_8cc_source.html
        #include "G4VHit.hh"
        #include "G4THitsCollection.hh"
        class CalorHit : public G4VHit
          public:
                                                                     Uwaga na marginesie. Słowo "override" oznacza, że deklarujemy funkcje
                                                                     wirtualna, która przysłoni analogiczna funkcję z klasy bazowej.
             CalorHit();
                                                                     Kompilator zgłosi błąd jeśli w klasie bazowej nie ma takiej funkcji. Mechanizm
             ~CalorHit() override;
                                                                     używany do wykrywania zmian interfejsu w klasach bazowych.
          private:
                                                     Deklaracje danych, które chcemy gromadzić
             G4double fEdep = 0.;
          public:
           void Add(G4double de);
                                                      Deklaracje funkcji dostępu do danych
            G4double GetEdep() const;
        };
        inline void CalorHit::Add(G4double de) {
                                                                    Sumujemy depozycję energii w detektorze w trakcie eventu
            fEdep += de:
        }
```

https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/ExampleB4.html

G4Allocator – wydajna kreacja/destrukcja obiektów

- Tworzenie i usuwanie obiektów to złożone i obciążające operacje
 - za każdym razem program/system musi przydzielić/zwolnić obszar pamięci (aktualizacja tablic alokacji, itd.)
 - może to powodować problemy z wydajnością, w szczególności w przypadku obiektów, które są tworzone/usuwane bardzo często:
 - np. hity (również trajektorie i punkty trajektorii)
- W celu złagodzenia tego problemu, Geant4 dostarcza specjalną klasę <u>G4Allocator</u>
 - rezerwuje ciągły obszar pamięci,
 - w ramach wcześniej zarezerwowanego obszaru przydziela/zwalnia miejsce dla obiektu danej konkretnej klasy – ta operacja jest szybka bo wielkość przydzielanego bloku jest stała i z góry znana (analogia: tablica jednowymiarowa - komórki pamięci przydzielone jednokrotnie, używane wielokrotnie bez potrzeby każdorazowego powtarzania operacji rezerwowania/zwalniania pamięci)
 - Operatory new i delete klasy Hit powinny używać G4Allocator

Dla zaawansowanych:

- G4Allocator musi być lokalny dla wątku (musi być typu thread-local)
- Obiekty tworzone przez G4Allocator muszą zostać usunięte w ramach tego samego wątku. Ale inne wątki mogą się odnosić do takich obiektów.

G4Allocator – jak używać? (schemat)

```
MyHit.hh
#include "G4VHit.hh"
#include "G4Allocator.hh"
class MyHit : public G4VHit
  public:
 MyHit(some arguments);
  inline void* operator new(size t);
                                                   Zalecana deklaracja własnych, szybkich,
  inline void operator delete(void *aHit);
                                                   operatorów new i delete.
};
extern G4ThreadLocal G4Allocator<MyHit>* MyHitAllocator;
inline void* MyHit::operator new(size t)
  if (!MyHitAllocator) MyHitAllocator = new G4Allocator<MyHit>;
  return (void*)MyHitAllocator->MallocSingle();
inline void MyHit::operator delete(void* aHit)
{ MyHitAllocator->FreeSingle((MyHit*)aHit); }
#include "G4THitsCollection.hh"
                                                                 Dla wygody definiowana jest nowa nazwa dla
typedef G4THitsCollection<MyHit> MyHitsCollection;
                                                                 typu kontenera hitów
MyHit.cc
#include "MyHit.hh"
                                                                    Wskaźnik do alokatora wspólny (globalny)
G4ThreadLocal G4Allocator<MyHit>* MyHitAllocator = 0;
                                                                    dla wszystkich obiektów klasy MyHit
```


Przykład implementacji detektora śledzącego

Przykład implementacji detektora śledzącego – 1 (deklaracja klasy)

MyDetector.hh

```
#include "G4VSensitiveDetector.hh"
#include "MyHit.hh"
class G4Step;
class G4HCofThisEvent;
class MyDetector : public G4VSensitiveDetector
  public:
   MyDetector(G4String name);
   virtual ~MyDetector();
   virtual void Initialize(G4HCofThisEvent* HCE);
   virtual G4bool ProcessHits(G4Step*aStep, G4TouchableHistory*R0hist);
   virtual void EndOfEvent(G4HCofThisEvent* HCE);
  private:
   MyHitsCollection* hitsCollection; ← Wskaźnik do kontenera hitów (naszego własnego typu)
    G4int collectionID; ← Identyfikator kontenera
};
```


Przykład implementacji detektora śledzącego – 2 (definicja konstruktora)

- W konstruktorze definiujemy nazwę detektora i nazwę kontenera hitów (kolekcji) obsługiwanego przez ten detektor.
- Jeśli detektor produkuje więcej niż jeden rodzaj hitów to dla każdego trzeba zdefiniować oddzielną nazwę kontenera.

Przykład implementacji detektora śledzącego – 3 (definicja funkcji Initialize)

```
Pobieramy identyfikator kontenera hitów
                                                                                 przydzielony przez G4SDManager.
void MyDetector::Initialize(G4HCofThisEvent* HCE)
                                                                                 (GetCollectionID jest funkcją składową
                                                                                 klasy bazowej G4VSensitiveDetector).
  if(collectionID<0) collectionID = GetCollectionID(0);</pre>
  hitsCollection = new MyHitsCollection(SensitiveDetectorName, collectionName[0]);
  HCE->AddHitsCollection(collectionID, hitsCollection);
                                                                                       Tworzymy kontener na nasze własne hitv.
                                                                                       które wyprodukujemy podczas właśnie się
                                                                                       rozpoczynającego eventu.
                           Rejestrujemy nasz kontener na liście wszystkich
                                                                                       Nazwę kontenera już stworzyliśmy w
                           innych kontenerów bieżacego eventu
                                                                                       konstruktorze.
                           (G4HCofThisEvent).
```

- Metoda Initialize() jest wywoływana na początku każdego eventu.
 - Pobieramy w niej numer identyfikacyjny kontenera hitów (stały podczas runu):
 - GetCollectionID() jest obciążającą operacją i nie powinna być wywoływana dla każdego eventu
 - GetCollectionID() jest dostępna dopiero kiedy obiekt typu SensitiveDetector jest stworzony (new) i zarejestrowany do G4SDManager. Dlatego metoda GetCollectionID() nie może być wywołana w konstruktorze naszego detektora.
 - Tworzymy obiekt typu kontener naszych hitów (MyHitsCollection) i dołączamy go do listy wszystkich kontenerów bieżącego eventu (G4HCofThisEvent), którą dostaliśmy jako argument (od G4SDManager, który, na polecenie Event Managera, uruchamia inicjalizację detektorów na początku eventu).

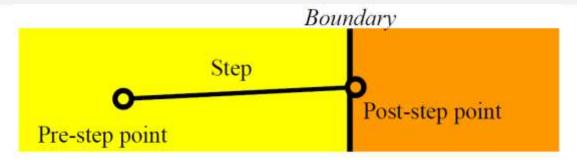

Przykład implementacji detektora śledzącego – 4 (definicja funkcji ProcessHits)

```
G4bool MyDetector::ProcessHits(G4Step* aStep, G4TouchableHistory* ROhist)
{
    MyHit* aHit = new MyHit();
    ...
    // some set methods
    ...
    hitsCollection->insert(aHit);
    return true;
}
```

- Metoda ProcessHits() jest wywoływana dla **każdego kroku** wykonanego w objętości logicznej, do której "podpięty" jest nasz detektor (chyba, że zadziałał filtr cząstek).
- W tej metodzie produkujemy nowy hit na podstawie danych zawartych w obiekcie G4Step otrzymywanym jako parametr.
- Wytworzony i wypełniony danymi hit dołączamy do naszej kolekcji (kontenera).
- Zwracana wartość logiczna nie jest obecnie używana (być może będzie w przyszłych wersjach Geanta).

Przykład implementacji detektora śledzącego – 5 (wydobycie informacji z G4Step)

- Step (krok) ma dwa punkty: początkowy ("Pre-step point") i końcowy ("Post-step point")
- Krok reprezentuje zmianę stanu cząstki przy przejściu od punktu początkowego do końcowego (strata energii w trakcie kroku, czas przelotu (time-of-flight), itd.).
- Jeśli długość kroku została ograniczona granicą obiektów geometrycznych, to punkt końcowy fizycznie jest położony na granicy ale logicznie należy już do następnej bryły.
- Każdy obiekt G4StepPoint zawiera:
 - pozycję w globalnym układzie współrzędnych ("świata"),
 - czas globalny i lokalny,
 - materiał,
 - obiekt G4TouchableHistory.
- Obiekt G4TouchableHistory jest wektorem zawierającym informację o hierarchii geometrycznej, do której należy punkt:
 - numer kopii objętości logicznej,
 - transformacja geometryczna pomiędzy objętościami matką a córką.
- Dane geometryczne nt. objętości logicznej, w której był wykonany krok, należy pobierać z PreStepPoint. Bo
 PostStepPoint może już logicznie należeć do innej objętości, zaś informacja geometryczna w G4Track jest
 identyczna do tej zawartej w PostStepPoint.

25

Przykład implementacji detektora śledzącego – 6 (wydobycie informacji z <u>G4Step</u>)

```
G4Step* aStep;
G4double EnergyDeposit = aStep->GetTotalEnergyDeposit();
G4double NonIonizingEnergyDeposit = aStep->GetNonIonizingEnergyDeposit();
G4Track* Track = aStep->GetTrack();
G4double StepLength = aStep->GetStepLength();
G4bool IsFirstStepInVolume = aStep->IsFirstStepInVolume();
G4bool IsLastStepInVolume = aStep->IsLastStepInVolume();
G4StepPoint* preStepPoint = aStep->GetPreStepPoint();
G4TouchableHistory* theTouchable = (G4TouchableHistory*)(preStepPoint->GetTouchable());
G4int copyNo = theTouchable->GetVolume()->GetCopyNo();
G4int motherCopyNo = theTouchable->GetVolume(1)->GetCopyNo();
G4int grandMotherCopyNo = theTouchable->GetVolume(2)->GetCopyNo();
G4ThreeVector worldPos = preStepPoint->GetPosition();
G4ThreeVector localPos =
                 theTouchable->GetHistory()->GetTopTransform().TransformPoint(worldPos);
```

Przykład implementacji detektora śledzącego – 7 (definicja funkcji ProcessHits)

```
G4bool MyDetector::ProcessHits(G4Step* aStep, G4TouchableHistory* ROhist)
  MyHit* aHit = new MyHit();
  G4StepPoint* preStepPoint = aStep->GetPreStepPoint();
  G4TouchableHistory* theTouchable = (G4TouchableHistory*)(preStepPoint->GetTouchable());
  G4ThreeVector worldPos = preStepPoint->GetPosition();
  G4ThreeVector localPos =
                 theTouchable->GetHistory()->GetTopTransform().TransformPoint(worldPos);
  G4double kinEnergy = aStep->GetTrack()->GetDynamicParticle()->GetKineticEnergy();
  aHit->SetPosition(localPos);
  aHit->SetKineticEnergy(kinEnergy);
  hitsCollection->insert(aHit);
  return true;
```

- Metoda ProcessHits() jest wywoływana dla każdego kroku wykonanego w objętości logicznej, do której "podpięty" jest nasz detektor (chyba, że zadziałał filtr cząstek).
- W tej metodzie produkujemy nowy hit na podstawie danych zawartych w obiekcie G4Step otrzymywanym jako parametr. Nie ma obowiązku tworzyć hitu (np. jeśli cząstka nas nie interesuje lub nie było depozycji)
- Wytworzony i wypełniony danymi hit dołączamy do naszej kolekcji (kontenera).
- Zwracana wartość logiczna nie jest obecnie używana (być może będzie w przyszłych wersjach Geanta).
- Dane geometryczne nt. objętości logicznej, w której był wykonany krok, należy pobierać z PreStepPoint.

Przykład implementacji detektora kalorymetrycznego

Przykład implementacji kalorymetru – 1 (deklaracja klasy) |

CalorimeterSD.hh

https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/classB4c_1_1CalorimeterSD.html https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/CalorimeterSD_8hh_source.html https://geant4-userdoc.web.cern.ch/Doxygen/examples_doc/html/CalorimeterSD_8cc_source.html

```
#include "G4VSensitiveDetector.hh"
#include "CalorHit.hh"
class G4Step;
class G4HCofThisEvent;
class CalorimeterSD : public G4VSensitiveDetector
  public:
    CalorimeterSD(const G4String& name,
                  const G4String& hitsCollectionName,
                 G4int nofCells);
    ~CalorimeterSD() override;
    // methods from base class
    void Initialize(G4HCofThisEvent* hitCollection) override;
    G4bool ProcessHits(G4Step* step, G4TouchableHistory* history) override;
    void EndOfEvent(G4HCofThisEvent* hitCollection) override;
  private:
    CalorHitsCollection* fHitsCollection = nullptr;
    G4int fNofCells = 0;
 };
```

Przykład implementacji kalorymetru – 2 (konstruktor)

CalorimeterSD.cc

Przykład implementacji kalorymetru – 3 (definicja funkcji Initialize)

CalorimeterSD.cc

```
Tworzymy kontener na nasze własne hity, które
                                                                         wyprodukujemy podczas właśnie się
void CalorimeterSD::Initialize(G4HCofThisEvent* hce)
                                                                         rozpoczynającego eventu.
                                                                         Nazwę kontenera już stworzyliśmy w konstruktorze.
  // Create hits collection
  fHitsCollection = new CalorHitsCollection(SensitiveDetectorName, collectionName[0]);
  // Add this collection in hce
  auto hcID = G4SDManager::GetSDMpointer()->GetCollectionID(collectionName[0]);
  hce->AddHitsCollection( hcID, fHitsCollection );
                                                                                 Pobieramy identyfikator kontenera hitów
                                                                                 przydzielony przez G4SDManager.
  // Create hits
                                                                                Rejestrujemy nasz kontener na liście
  // fNofCells for cells + one more for total sums
                                                                                wszystkich innych kontenerów bieżącego
  for (G4int i=0; i < fNofCells + 1; i++ ) {</pre>
                                                                                eventu (G4HCofThisEvent).
    fHitsCollection->insert(new CalorHit());
```


Przykład implementacji kalorymetru – 4 (definicja funkcji ProcessHits)

CalorimeterSD.cc

```
G4bool CalorimeterSD::ProcessHits(G4Step* step, G4TouchableHistory*)
  // energy deposit
   auto edep = step->GetTotalEnergyDeposit();
   if ( edep==0.) return false;
   auto touchable = (step->GetPreStepPoint()->GetTouchable());
   // Get calorimeter cell id
   auto layerNumber = touchable->GetReplicaNumber(1);
   // Get hit accounting data for this cell
   auto hit = (*fHitsCollection)[layerNumber];
   if (! hit) {
     G4ExceptionDescription msg;
     msg << "Cannot access hit " << layerNumber;</pre>
     G4Exception("CalorimeterSD::ProcessHits()", "MyCode0004", FatalException, msg);
   // Get hit for total accounting
   auto hitTotal = (*fHitsCollection)[fHitsCollection->entries()-1];
   // Add values
   hit->Add(edep);
   hitTotal->Add(edep);
   return true;
```

Przykład implementacji kalorymetru – 5 (definicja funkcji EndOfEvent)

CalorimeterSD.cc

```
G4bool CalorimeterSD::EndOfEvent(G4HCofThisEvent*)
{
   if ( verboseLevel>1 ) {
      auto nofHits = fHitsCollection->entries();
      G4cout << "Hits Collection: in this event there are " << nofHits << " hits." << G4endl;
      for ( std::size_t i=0; i<nofHits; ++i ) (*fHitsCollection)[i]->Print();
   }
}
```

- Funkcja (metoda) End0fEvent jest wywoływana na końcu przetwarzania eventu
 - ale jeszcze przed wywołaniem metody UserEndOfEventAction,
 - jest wywoływana nawet jeśli zostało wymuszone przerwanie przetwarzania eventu.

Uwaga na marginesie

std::size_t is the unsigned integer type (of the result of the sizeof operator)
std::size_t can store the maximum size of a theoretically possible object of any type (including array).
std::size_t is commonly used for array indexing and loop counting. Programs that use other types, such as unsigned int, for array indexing may fail on, e.g. 64-bit systems.

Geant4. Dostęp i gromadzenie wyników symulacji

- Standardowo symulacja przebiega bez gromadzenia jakichkolwiek wyników.
- Użytkownik musi sam określić jakie dane i w jaki sposób chce gromadzić.
- Znam 3½ zalecanych sposobów zbierania wyników symulacji:
- 1. Proste liczniki (primitive scorer) obsługiwane z poziomu poleceń interfejsu użytkownika. Działają w geometrii równoległej, niezależnej od rzeczywistej geometrii modelu zdefiniowanego w G4VUserDetectorConstruction.
- 2. Zdefiniowanie objętości logicznej (bryły poziomu G4LogicalVolume) jako elementu aktywnego i przypisanie jej detektora:
 - 2a. Implementując własne klasy pochodne od G4VSensitiveDetector i G4VHit.
 - 2b. Stosując gotową klasę G4MultiFunctionalDetector, która jest konkretną implementacją klasy G4VSensitiveDetector opartą o proste liczniki (obiekty typu G4VPrimitiveScore).

W obu wypadkach, po zakończeniu eventu mamy dostęp, do pełnego zbioru hitów (G4THitsCollection) lub mapy wielkości akumulowanych w trakcie eventu (G4THitsMap) najczęściej indeksowanej numerem kopii obszaru logicznego. Użytkownik ma dostęp do tych danych korzystając z klasy G4UserEventAction lub własnej klasy pochodnej od G4Run.

3. Korzystając z własnych implementacji klas G4UserTrackingAction, **G4UserSteppingAction** i G4UserStackingAction. W ten sposób również mamy dostęp do pełnej informacji ale sami musimy zadbać o jej przetwarzanie w trakcie procesowania przypadku.

Geometria – jak zrobić własne DetctorConstruction?

```
// DetectorConstruction.hh
#ifndef DetectorConstruction_h
#define DetectorConstruction h 1
#include "G4VUserDetectorConstruction.hh"
#include "G4NistManager.hh"
class G4LogicalVolume;
class G4VPhysicalVolume;
class G4Box;
class G4Tubs;
class DetectorConstruction : public G4VUserDetectorConstruction
                                                                                    Interfejs publiczny
  public:
    DetectorConstruction();
                                                       Tu definiujemy geometrię
    virtual ~DetectorConstruction();
    virtual G4VPhysicalVolume* Construct();
                                                       Tu definiujemy detektor(y)
    void ConstructSDandField(); ←
    void SetWorldMaterial(G4String newMaterial);
    void SetupPhantom();
    void SetPDDPhantomNLayers(G4int newNLayers);
    G4int GetPDDPhantomNLayers();
    void SetPDDPhantomLayerThickness(G4double newPDDPhantomLayerThickness);
                                                                                    Implementacja.
  private:
                                                                                    Prywatna.
#endif
```


Tworzenie detektora z użyciem G4MultiFunctionalDetector

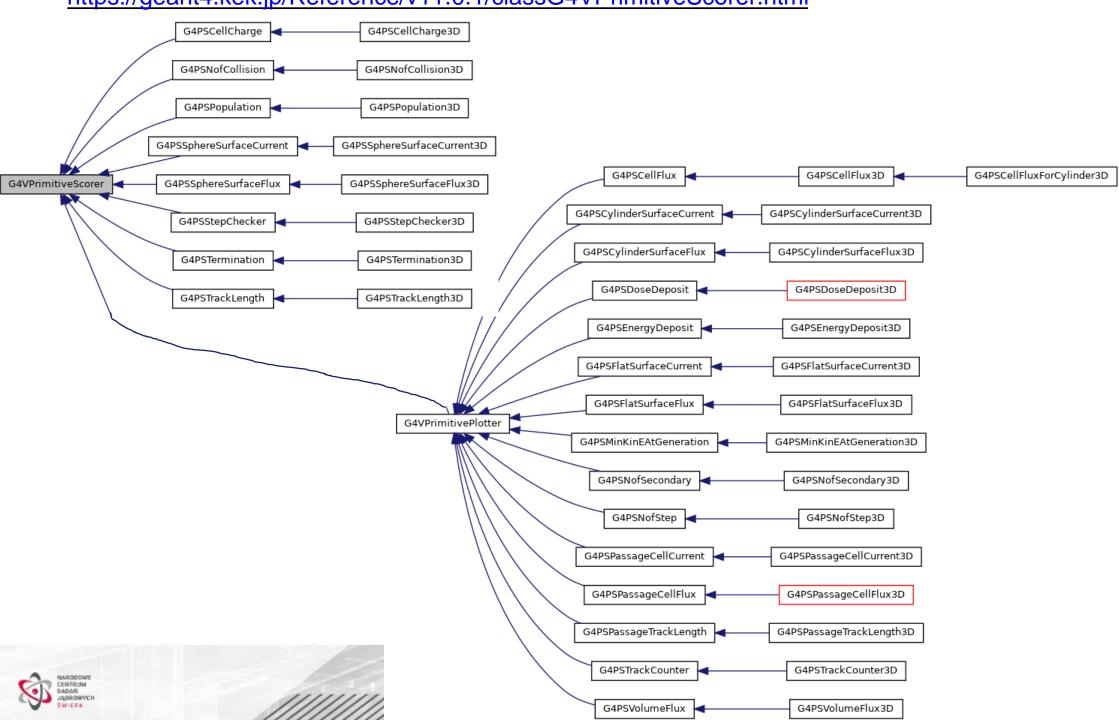
Detektor(y) powinien być stworzony i powiązany z objętością logiczną w funkcji składowej ConstructSDandField()
 klasy DetectorConstruction

```
void DetectorConstruction::ConstructSDandField()
  G4MultiFunctionalDetector* MFD = new G4MultiFunctionalDetector("MyDetector");
  G4VPrimitiveScorer* primitive = new G4PSEnergyDeposit("eDep", 0);
  MFD->RegisterPrimitive(primitive);
                                                                              Poziom hierarchii
  primitive = new G4PSTrackCounter("TrackCounter",1,0);
                                                                              geometrycznej do
  MFD->RegisterPrimitive(primitive);
                                                                              indeksowania mapy
                                                                              0 – córka
                                                                              1 – matka
  G4SDManager::GetSDMpointer()->AddNewDetector(MFD);
                                                                              2 – babcia
  SetSensitiveDetector("MyLVName", MFD);
                                                                      Kierunek czastki
  // lub
                                                                      0 – wchodzi lub wychodzi
  // SetSensitiveDetector(MyLVptr, MFD);
                                                                      1 – wchodzi
  // lub
                                                                      2 – wychodzi
  // MyLVptr->SetSensitiveDetector(MFD);
```

- Każdy detektor musi mieć unikalną nazwę. Każdy licznik musi mieć unikalną nazwę.
- Do jednego G4MultiFunctionalDetector można zarejestrować wiele prostych liczników (primitive).
- Kontenery hitów są mapami. Są automatycznie tworzone i wypełniane.
- Nazwy kontenerów są automatycznie nadawane wg. wzorca "Nazwa detektora"/"nazwa licznika", np. "MyDetector/eDep".
- Detektor należy zarejestrować do menadżera detektorów (G4SDManager).
- Przypisanie detektora do objętości logicznej można zrobić na różne sposoby: albo za pomocą nazwy albo za pomocą wskaźników.
- Ale jedna objętość logiczna może mieć przypisany tylko jeden detektor.

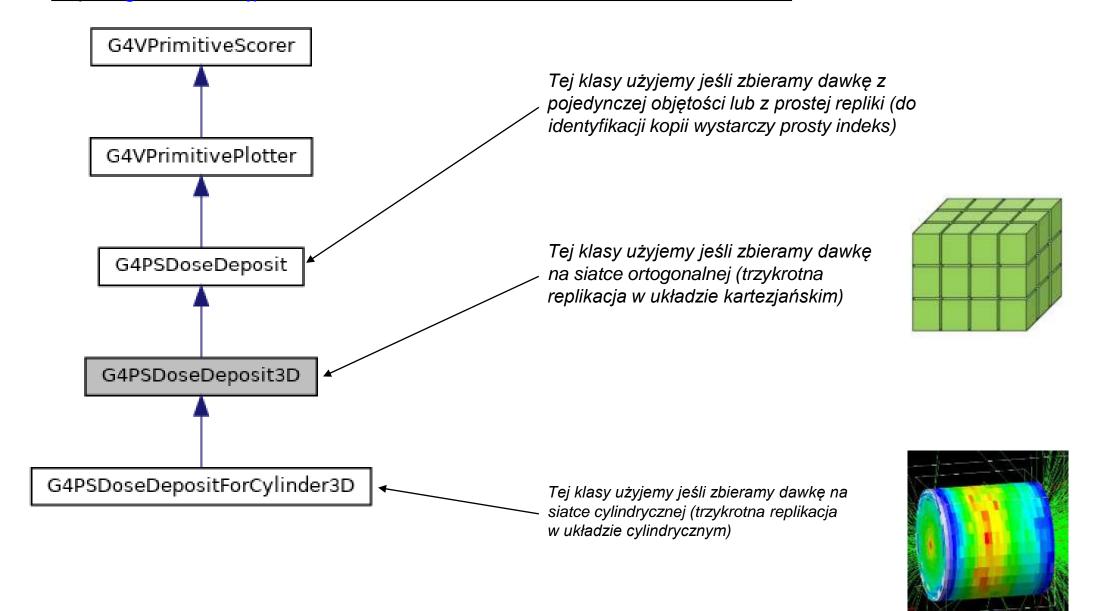
Tworzenie detektora z użyciem G4MultiFunctionalDetector - liczniki

https://geant4.kek.jp/Reference/v11.0.1/classG4VPrimitiveScorer.html

Tworzenie detektora z użyciem G4MultiFunctionalDetector - liczniki

https://geant4.kek.jp/Reference/v11.0.1/classG4VPrimitiveScorer.html

Podsumowanie: Sensitive Detector VS Primitive Scorer

Sensitive Detector

- Użytkownik musi zaimplementować własne klasy dla detektora i hitów.
- Hit może jednocześnie gromadzić wiele wielkości fizycznych. Hit może być albo generowany osobno dla każdego kroku albo może akumulować dane podczas eventu.
- Zwykle tworzony jest tylko jeden kontener hitów dla detektora.
- Kontener hitów zwykle jest relatywnie zwięzły.

Primitive scorer

- Kilkanaście liczników dostępnych w bibliotece.
 Można dodać własne.
- Każdy licznik akumuluje jedną wielkość fizyczną podczas eventu. Informacja z poszczególnych kroków nie jest dostępna.
- Jedna siatka (G4MultiFunctionalDetector) generuje wiele kontenerów (map) – po jednym dla każdego licznika.
- Klucze map są nadmiarowe (w przypadku liczników powiązanych z tą samą siatką)

Często ten sam efekt da się uzyskać na oba sposoby. W związku z tym można spotkać następujące zalecenia:

- Stosuj proste liczniki (primitive scorers)
 - jeśli interesują Cię tylko wielkości akumulowane podczas całego eventu/runu i nie potrzebne Ci dane z poziomu pojedynczych kroków, oraz
 - nie potrzeba zbyt wielu liczników.
- W innych wypadkach przemyśl implementację własnego detektora.

Analiza i zapis danych z detektorów na dysk

Analiza i zapis danych z detektorów na dysk

Event

HitCollectionsOfThisEvent

Po zakończeniu przetwarzania eventu, w pamięci istnieje obiekt typu G4Event z przypisanym zbiorem wyprodukowanych w trakcie eventu hitów (podzielonych na kolekcje/kontenery od poszczególnych detektorów).

Na rzecz tego obiektu zostaną automatycznie wywołane dwie funkcje (oczywiście, o ile je wcześniej zarejestrujemy do RunManagera...), które możemy wykorzystać do przeanalizowania wyników i/lub zapisu ich na dysk.

Przykład Basic 4c B4c::EventAction

Event

HitCollectionsOfThisEvent

UserEventAction()

EndOfEventAction(const G4Event* evt)

- Pobieramy HitCollections: evt->GetHCofThisEvent()->GetHC(hcID);
- Sprawdzamy czy jest coś wartego zapisania
- Wypełniamy histogramy/ntuple

Jeśli zarejestrujemy do RunManagera naszą klasę UserEventAction to metoda EndOfEventAction będzie automatycznie wywoływana na końcu przetwarzania każdego eventu.

Przykład Basic 4c B4c::EventAction

```
EndOfEventAction()
```

```
void B4c::EventAction::EndOfEventAction ( const G4Event * event )
```

Definition at line 104 of file EventAction.cc.

```
105
       // Get hits collections IDs (only once)
106
       if ( fAbsHCID == -1 ) {
107
108
         fAbsHCID
           = G4SDManager::GetSDMpointer()->GetCollectionID("AbsorberHitsCollection");
109
110
           = G4SDManager::GetSDMpointer()->GetCollectionID("GapHitsCollection");
111
112
113
       // Get hits collections
114
       auto absoHC = GetHitsCollection(fAbsHCID, event);
115
       auto gapHC = GetHitsCollection(fGapHCID, event);
116
117
      // Fill histograms, ntuple
134
135
       11
136
137
       // get analysis manager
138
       auto analysisManager = G4AnalysisManager::Instance();
139
140
       // fill histograms
       analysisManager->FillH1(0, absoHit->GetEdep());
141
       analysisManager->FillH1(1, gapHit->GetEdep());
142
143
       analysisManager->FillH1(2, absoHit->GetTrackLength());
144
       analysisManager->FillH1(3, gapHit->GetTrackLength());
145
       // fill ntuple
146
147
       analysisManager->FillNtupleDColumn(0, absoHit->GetEdep());
       analysisManager->FillNtupleDColumn(1, gapHit->GetEdep());
148
       analysisManager->FillNtupleDColumn(2, absoHit->GetTrackLength());
149
       analysisManager->FillNtupleDColumn(3, gapHit->GetTrackLength());
150
151
       analysisManager->AddNtupleRow();
152 }
```

Analiza i zapis danych – sposób 1 Przykład Basic 4c B4c::EventAction **B4::RunAction Event** HitCollectionsOfThisEvent UserEventAction() EndOfEventAction(const G4Event* evt) Pobieramy HitCollections: evt->GetHCofThisEvent()->GetHC(hcID); Sprawdzamy czy jest coś wartego zapisania Wypełniamy histogramy/ntuple UserRunAction() Konstruktor UserRunAction() Tworzymy G4AnalysisManager Rejestrujemy histogramy/ntuple BeginOfRunAction(const G4Run* aRun) Tworzymy nazwę pliku dyskowego Prosimy Analysis Managera o otwarcie pliku dyskowego EndOfRunAction(const G4Run* aRun) Prosimy Analysis Managera by zapisał histogramy/ntuple do pliku Prosimy Analysis Managera by zamknał plik

Przykład Basic 4c B4::RunAction

```
◆ RunAction()

B4::RunAction::RunAction ( )
```

Definition at line 43 of file RunAction.cc.

```
44
      // set printing event number per each event
45
      G4RunManager::GetRunManager()->SetPrintProgress(1);
46
47
48
      // Create analysis manager
      // The choice of the output format is done via the specified
49
      // file extension.
50
      auto analysisManager = G4AnalysisManager::Instance();
51
52
53
      // Create directories
      //analysisManager->SetHistoDirectoryName("histograms");
54
55
      //analysisManager->SetNtupleDirectoryName("ntuple");
56
      analysisManager->SetVerboseLevel(1);
57
      analysisManager->SetNtupleMerging(true);
        // Note: merging ntuples is available only with Root output
58
59
60
      // Book histograms, ntuple
61
      //
62
63
      // Creating histograms
      analysisManager->CreateH1("Eabs", "Edep in absorber", 100, 0., 800*MeV);
64
      analysisManager->CreateH1("Egap","Edep in gap", 100, 0., 100*MeV);
analysisManager->CreateH1("Labs","trackL in absorber", 100, 0., 1*m);
65
66
      analysisManager->CreateH1("Lgap", "trackL in gap", 100, 0., 50*cm);
67
68
69
      // Creating ntuple
70
71
      analysisManager->CreateNtuple("B4", "Edep and TrackL");
72
      analysisManager->CreateNtupleDColumn("Eabs");
73
      analysisManager->CreateNtupleDColumn("Egap");
74
      analysisManager->CreateNtupleDColumn("Labs");
75
      analysisManager->CreateNtupleDColumn("Lgap");
76
      analysisManager->FinishNtuple();
77
```

BeginOfRunAction()

```
void B4::RunAction::BeginOfRunAction ( const G4Run * )
```

Definition at line 87 of file RunAction.cc.

```
88
89
      //inform the runManager to save random number seed
      //G4RunManager::GetRunManager()->SetRandomNumberStore(true);
 90
 91
      // Get analysis manager
 92
      auto analysisManager = G4AnalysisManager::Instance();
 93
 94
95
      // Open an output file
 96
 97
      G4String fileName = "B4.root";
 98
      // Other supported output types:
      // G4String fileName = "B4.csv";
 99
      // G4String fileName = "B4.hdf5";
100
      // G4String fileName = "B4.xml";
101
      analysisManager->OpenFile(fileName);
102
      G4cout << "Using " << analysisManager->GetType() << G4endl;
103
104
```

EndOfRunAction()

```
void B4::RunAction::EndOfRunAction (const G4Run * )
```

Definition at line 108 of file RunAction.cc.

Histogramy w pamięci są resetowane po zamknięciu pliku

Przykład Basic 4c B4c::EventAction

B4::RunAction

Event

HitCollectionsOfThisEvent

UserEventAction()

EndOfEventAction(const G4Event* evt)

- Pobieramy HitCollections: evt->GetHCofThisEvent()->GetHC(hcID);
- Sprawdzamy czy jest coś wartego zapisania
- Wypełniamy histogramy/ntuple
- Używanie G4AnalysisManagera nie jest obowiązkowe.
- Można samemu obsługiwać pliki i zapisywać do nich we własnym formacie.
 - Tworzymy G4AnalysisManager
 - Rejestrujemy histogramy/ntuple

BeginOfRunAction(const G4Run* aRun)

- Tworzymy nazwę pliku dyskowego
- Prosimy AnalysisManagera o otwarcie pliku dyskowego

EndOfRunAction(const G4Run* aRun)

- Prosimy AnalysisManagera by zapisał histogramy/ntuple do pliku
- Prosimy AnalysisManagera by zamknął plik

47

Event

HitCollectionsOfThisEvent

Po zakończeniu przetwarzania eventu, w pamięci istnieje obiekt typu G4Event z przypisanym zbiorem wyprodukowanych w trakcie eventu hitów (podzielonych na kolekcje/kontenery od poszczególnych detektorów).

Na rzecz tego obiektu zostaną automatycznie wywołane dwie funkcje (oczywiście, o ile je wcześniej zarejestrujemy do RunManagera...), które możemy wykorzystać do przeanalizowania wyników i/lub zapisu ich na dysk.

